

omnia ab omnibus Dei gratia pelluntur umbracula, A et abbatibus quiddam sanctarum reliquiarum im-
hac tanti patroni nunc fulgurant merita.

16. Cæterum, peractis cum tantæ gloriæ magni-
ficentia sacrosanctis missarum officiis, cæterisque
sanctorum corporibus locis suis deportatis, scrinium
sancti Bertini adhuc immunitum super aram sanctæ
crucis populo frequentandum exponitur, jam sole
ad occasum vergente, positis custodibus in diem
crastinum signandum conservatur. His bene gestis
corpora rebus procurantur, atque sic celeberrima
dies illa cum inenarrabili gloria consummatur. Se-
quente vero die item acceditur, atque testis geste
rei cautio ordinem, tempus, personam ac testes
contuens astante innumera populi multitudine reci-
tatur, ac perfecta cum inventa cruce sacrosancto
corpori componitur, sicque compositum summi B
præsulis sigillo signatur, scrinium clauditur, ferreis
circulis clavisque aretatur, consuitur, vincitur, in-
dissolubiliterque connexum cum innumera multitu-
dinis tripudio in Sancta sanctorum cum reliquiis
inducitur magnificandum: ubi nunc usque veneratur
et, Domino annuente, venerabitur in sæcula sæcu-
lorum.

17. Delinc autem sacræ elevationis diem memo-
rialem summus præsul ac dominus episcopus noster
a cuncto populo hujus dioceseos deinceps veneran-
dum, multaque devotione singulis annis indixerunt
colendum. His ita peractis, et domnis præsulibus

18. Quorum unus, videlicet abbas S. Walerici
Wazo, sanctarum reliquiarum quiddam adeptus,
postquam peracto sacræ elevationis solemnio gau-
dens domum est regressus, quidam rusticus utro-
rumque orbium pupillis gravibus maculis obductis
cæcatus, puero sibi dirigente gressus, accessit ad
eum, quidlibet medicationis postulaturus. Cui ille:
Nihil, inquit, antidoti tali morbo novi salutariter,
præter cunctipotentis salutarisque Domini nostri
Jesu Christi proventum. Verumtamen cujusdam
celebris sancti sanctissimo elevationis obsequio nu-
perime nonnullis concurrentibus et ego conveni,
sanctoque hujusemodi negotio quamvis immeritus
interfui: ibi quoque quanti idem sanctus fuerit,
diversis miraculorum magnalibus Dominus cunctis
nobis declaravit. De quo etiam unius sanctorum
dentium dono ditatus huc regrediens attuli, tali
munere gavisus: et si fidem adhibueris ejusdem
meritis sancti te posse sanari, actutum tibi jubebo
præsentari. Ad hæc ille: Confido, inquit. Isque mox
in conspectu astantium afferre præcepit. Quo alato
et utrisque ejus luminibus adhibito, festinim reve-
latis oculis clare videre cœpit, atque super hoc
nomine Domini benedicto, sospes hilarisque domum
rediit (70).

70) S. Bertini corpus thecæ argenteæ super altare majus, caput scrinium deaurato inclusum in sacro
penu a Bertinianis nostris asservantur.

SERMO IN FESTO EJUSDEM SANCTI.

(Fragmentum.)

Gaudete, dilectissimi fratres, in Domino, qui ad C
sanctissimi Patris et protectoris nostri, sancti scilicet
Bertini solemnia convenistis, et spirituali jucunditate
lectamini, et ex intimo cordis affectu clementiam
Domini nostri Jesu Christi collaudate, qui nos ad
idololatriæ erroribus ad agnitionem sancti sui
nominis per hujus sancti sacerdotis prædicationem
perducere dignatus est. Sequamur uanimitè tam
sancti doctoris vestigia; non simus tanti Patris
degeneres filii, sed sanctitatem vite illius morum
nobilitate imitemur. Abjiciamus a nobis opera tene-
brarum, et induamus nos arma lucis, sicut in die
honeste ambulemus (Rom. XIII, 12): quia nox igno-
rantie recessit, et veræ scientiæ nobis lumen illuxit,
ut filii lucis in omni castitate et pietate ambulemus.
Non sint alicujus nequitie vel malitiæ occulta in D
nobis semina; quia homo videt in facie, Deus autem
corda considerat (I Reg. XVI, 7), nec aliquid illius
omnipotentie oculis occultari potest. Præparemus
et nos in omni bonitate, ut præclarus pastor et
pius prædicator noster sanctus Bertinus abbas, gau-
dens nos ante tribunal summi judicis in die ultimo
deducat: quatenus ex numerositate filiorum illius

cumuletur gloria, et nos cum illo desiderabilem
mereamur audire sententiam: Venite, benedicti
Patris mei, percipite regnum quod vobis paratum est
ab origine mundi (Matth. XXV, 34). Ille de cœlesti
patria piis orationibus nostrum quotidie agonem
adjuvare non desistit, desiderans suos charissimos
filios, quos paterna pietate genuit in Christo, ad glo-
riam perpetuæ beatitudinis pervenire. Quapropter,
charissimi, unusquisque in suo ordine secundum vi-
rium suarum facultatem fortiter diabolicis resistat
suggestionibus; ut æternam triumpho coronam cum
pio parente nostro accipere dignus efficiatur: *Nonsunt
enim condignæ*, ut ait Apostolus, *passiones hujus
temporis ad superventuram gloriam quæ revelabitur
in nobis* (Rom. VIII, 18). Igitur breve laboris tempus
divina nobis voluit esse pietas, et agonis nostri
retributionem esse perpetuam, et pro temporali tri-
bulatione permanentis gloriæ mercede gaudere.
Audivimus itaque, cum Deo dilecti sacerdotis Vita
legeretur, quantum in omni bonitate habuit devo-
tionem; quomodo per abstinentiæ rigorem suum
castigavit corpus; qualiter per charitatis officia
omnibus prodesse contendit. Incedamus cum omni

alacritate mentis et tota virium facultate illius vitæ A iter nostrum. Expectant nos cives æternæ civitatis; vestigia, ut beatitudinis, in qua regnat cum Christo, et Rex ipse, qui vult omnes homines salvos fieri, consortes effici mereamur. Ideo ergo nulla carnalis nostram cum sanctis suis vehementer desiderat concupiscentia, nulla secularis ambitio impediat salutem, etc.

VITA S. JOANNIS BEVERLACENSIS

ARCHIEPISCOPI EBORACENSIS,

AUCTORE FOLCARDO SITHIVENSI MONACHO.

(Apud BOLLAND. Maii tom. II, die 7, p. 166, ex ms. Anglicano.)

COMMENTARIUS PRÆVIUS.

Beverlacum, oppidum amplum et perfrequens, Cambdeno, situm est in parte orientali ducatus Eboracensis, vulgo East-Riding, haud procul ab Hallo fluvio, qui aliquot inde leucis in æstuarium Humbri fluminis dilabitur. Ea ditio Bedæ appellatur Deir-waud, id est silva Deirorum. Ibi. S. Joannes, de quo hic agimus, reperit ecclesiam parochialem, S. Joanni Evangelistæ sacram. Acquisitis hujus loci situ et dominio, prædictam ecclesiam sanctam in monasterium convertit et monachis assignavit. Presbyterium, id est chorum ecclesiæ, ibi construxit, habente priore ecclesiæ S. Joannis locum in navi ecclesiæ. Fabricavit ad Australem prædictæ ecclesiæ oratorium S. Marini, ubi postea moniales collocavit. Associavit monasteriis istis septem presbyteros et totidem clericos in navi ecclesiæ S. Joannis. Acquisivit suis monasteriis munerum de Riding. Ext.æc construxit ecclesiam S. Nicolai in fundo domini sui. Quæ omnia ex Collectaneis Lelandi indicantur tomo primo Monastici Anglicani, pagina 170, ubi representantur sculpta ipsius Beverlacensis monasterii structura, et facies occidentalis ecclesiæ conventualis. Iluc se contulit S. Joannes, cum, senio gravatus, sese archiepiscopatu Eboracensi abdicasset; et tandem hoc 7 Maii anno Christi 1224, sanctam animam Christo tradidit, miraculis in vita et post obitum clarus.

2. De virtutibus rebusque gestis S. Joannis pluribus locis agit venerabilis Beda, potissimum lib. v. Historiæ ecclesiasticæ gentis Anglorum, cap. 2, et sequentibus. At postea res ejus gestas in unum volumen collegit Folcardus, ecclesiæ Sanctæ Trinitatis Cantuariæ monachus, ad præcem et instantiam Aldredi archiepiscopi Eboracensis: ut titulus actis hisce præfixus indicat. Videtur hæc scripsisse, cum S. Eduardus confessor rex præesset Angliæ, mortuus anno 1066, a cujus conjugè Editha regina, ob commendationem Aldredi archiepiscopi, se adjutum in monasterii sui desolatione commemoravit, in præfatione ad hanc Vitam, quam damus ex ms. Anglicano, nobis Macloviopoli submissam a reverendo domino Leandro Pritcharto, monacho Benedictino. In citato Monastico Anglicano, pag. 169, indicatur quod Folcardus Cantuariensis scripsit Vitam D. Joannis archiepiscopi Eboracensis, non tamen dicitur Folcardus archiepiscopus Cantuariensis, uti dicta verba interpretatur Joannes Mabillon, et corrigi, eumque asserit monachum Bertinianum initio sæculi xi in Angliâ degisse. Verum Folcardus hic Bertinianus altero Cantuariensi aliquanto junior fuisse videtur, evocatus in Angliam a Guilhelmo rege, et præpositus Torneiensi cœnobio, quod eum fere 16 annis (absque benedictione, a baltis vices supplendo) rexisse testatur Ordericus Vitalis, lib. xi ecclesiasticæ Historiæ ad annum 1108, quod initium est xi non vero xii sæculi. Subjungit Mabillon aliquam

B Vitam S. Joannis, ex ms. legenda monasterii S. Gildalsii de Nemore acceptam, opinatus esse scriptam a Folcardo monacho Bertiniano. Verum ea solum est aliquod compendium ex majori Vita, quam damus, excerptum. Aliud, sed magis contractum, habemus in antiquo pergamento, ab Henrico Huntingdoniensi, sæculo xii conscriptum. Alia ejus Vita, anno 1516 excusa, exstat in legenda Anglicana Joannis Capgravi. Quibus omnibus omisissis, subjungimus miracula illustria, a quatuor diversis auctoribus et fere testibus oculatis conscripta, a laudato Leandro Pritcharto submissa. Horum primus appellatur Willelmus Kecalus, ac primo attingit tempora Guilielmi Conquestoris regis, ut videatur sub finem sæculi xi aut initium sequentis scripsisse; sequentium auctorum nomina non indicantur. Qui ex his proxima miracula conscripsit, meminit Stephani regis, anno 1156 coronam regiam adepti, et ultimorum Thurstani archiepiscopi temporum, qui anno 1140 obiisse dicitur. At tertius auctor indicat miracula intra quinque annos patrata. Quartus meminit generalis interdicti cui Angliâ sub Joanne rege subjecta fuit, ac videtur sub Henrice III ultima miracula adjunxisse.

3. Exstat inter decem scriptores Historiæ Anglicanæ, Londini anno 1652 excusos, Chronicon Thomæ Stubs, sive Stubei Dominicani, xiv sæculo scriptum De actibus pontificum Eboracensium; in quo columna 1691 et sequenti continentur acta S. Joannis archiepiscopi, et sub finem ista leguntur: *Secesit in monasterium suum, quod apud Beverlacum fundaverat, ibique miraculorum gloria insignis, Nominis Maii felicitæ vitam finivit. Sepultus est ibi in ecclesia, ex tunc usque nunc semper gloriosius non cessat publicari virtutibus.* Deinde in Alfrico archiepiscopo, qui præfuit dictæ Ecclesiæ ab anno 1023, usque ad annum 1051, hæc scribit: *Iste capsam, auro et argento et lapidibus pretiosis opere incomparabili, apud Beverlacum fabricari fecit; et elevatum de sepulcro ligneo, mirabili artificio insculpto, pretiosum corpus gloriosi Patris S. Joannis archiepiscopi, cum ingenti cleri plebisque exsultatione, multis additis reliquiis, in eam honorificentissime collocavit. Ipse etiam a quodam divite, nomine Forceo, pecunia sua acquisivit ecclesiæ S. Joannis terram apud Milletune et apud Holm, et quinque bovatas apud Fredichthorp, cum pecunia et hominibus in ea: hæc ibi. Est autem bovata terræ quantam bos unus colat. Contigit autem hæc translatio 25 Octobris anno 1044, et solemnî cultu dictum diem, æque ac diem hunc natalem, celebratum fuisse constat ex relatione miraculorum; et apud auctorem secundum num. 13, dicitur femina, septem annis contracta, in una solemnitate ipsius, quæ Translatio corporis sancti nominatur, scriptore cum aliis psallente, sanata. Alia iterum*